

Міністерство освіти і науки України
Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра реклами та зв'язків з громадськістю

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б. Жильцов
2016 року

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО

напрямок підготовки 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія»

Гуманітарний інститут

2015-2016 рік

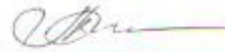
Робоча програма «Бібліотекознавство» за напрямом підготовки 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія», 0201 «Культура» 2016 р. – 45 с.

Розробник: Прокопенко Лілія Сергіївна, кандидат історичних наук, доцент кафедри реклами та зв'язків з громадськістю Гуманітарного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри реклами та зв'язків з громадськістю

Протокол від "27" січня 2016 року № 6

Завідувач кафедри реклами та зв'язків з громадськістю

Г.В. Горбенко

Години відповідають робочому навчальному плану

Структура програми типова

Заступник директора

з науково-методичної та навчальної роботи

О.В. Сременко

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Структура програми навчальної дисципліни.....	6
I. Опис предмета навчальної дисципліни.....	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	7
III. Програма	
<i>Змістовий модуль I</i>	8
<i>Змістовий модуль II</i>	11
<i>Змістовий модуль III</i>	14
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Бібліотекознавство».....	18
V. Плани семінарських занять.....	19
VI. Завдання для самостійної роботи.....	22
VII. Індивідуальне навчально-дослідне завдання.....	26
VIII. Система поточного та підсумкового контролю.....	27
IX. Методи навчання.....	30
X. Методичне забезпечення курсу.....	31
XI. Завдання до модульних контрольних робіт.....	31
XII. Теоретичні питання до екзамену.....	34
XIII. Рекомендована література	
<i>Законодавчі і нормативно-правові документи</i>	37
<i>Базова</i>	37
<i>Додаткова</i>	37
Інформаційні ресурси.....	43
Методичні рекомендації до підготовки семінарського заняття.....	44
Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів.....	44

Пояснювальна записка

Курс «Бібліотекознавство» є невід'ємною складовою підготовки фахівців за напрямом 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія».

Мета дисципліни – надати студентам знання про теоретико-методологічні, організаційні та історичні засади бібліотекознавства як науки та навчальної дисципліни, а також з'ясувати феномен бібліотеки як соціокультурного явища, ознайомитись з основами організації функціонування бібліотечної справи з метою набуття практичних умінь і навичок для майбутньої професійної діяльності.

Завдання дисципліни:

- вивчити теоретичні засади бібліотекознавства як науки та навчальної дисципліни;
- розглянути основні історичні етапи розвитку бібліотекознавства в Україні та світі;
- опанувати методологію та методику бібліографознавства;
- ознайомитися із організацією та основними тенденціями бібліотекознавчих досліджень в Україні на сучасному етапі;
- сформулювати загальні поняття про бібліотеку та її роль в суспільстві, функції, структурно-функціональну модель, сутність системної організації бібліотеки;
- оволодіти науковими підходами до класифікації і типологізації бібліотек;
- ознайомитися з професійними вимогами до бібліотекаря, теоретичними засадами бібліотечної професіології;
- вивчити теоретичні засади та практичні аспекти організації функціонування бібліотечної справи, зокрема, принципи і закономірності формування бібліотечних систем, типовидову структуру бібліотечної системи України, сучасні підходи до управління бібліотечною справою;
- розглянути основні напрями і форми міжнародного бібліотечного співробітництва.

У результаті вивчення курсу студент повинен **знати**:

- понятійно-категоріальний апарат бібліотекознавства;
- об'єкт, предмет, структуру, багатоаспектність функцій, методологію бібліотекознавства;
- загальні тенденції, історію і сучасний стан розвитку вітчизняного та зарубіжного бібліотекознавства;
- теоретичні засади та практичні аспекти бібліотечної професіології;
- основні типи і види бібліотек, їх соціальні функції;
- теоретичні та законодавчі засади організації суспільного користування бібліотеками;
- структуру бібліотечної системи України;
- принципи організації бібліотечної справи в країні;
- основні напрями міжнародного бібліотечного співробітництва.

Маючи теоретичні знання із бібліотекознавства, володіючи його загальнотеоретичними та методологічними проблемами, студент повинен **вміти**:

- визначати структуру, об'єкт і предмет бібліотекознавства;
- аналізувати основні принципи і концепції розвитку бібліотечної справи;
- визначати місце бібліотекознавства в системі наук, співвідношення бібліотекознавства з іншими науками;
- володіти основними методами бібліотекознавчих досліджень;
- аналізувати історію та сучасний стан бібліотекознавчої думки та бібліотекознавчих досліджень як вітчизняних, так і зарубіжних;
- здійснювати історіографічний аналіз розвитку бібліотекознавства;
- аналізувати наукові праці бібліотекознавців;
- володіти бібліотечною термінологією та знати її історію;
- реалізовувати державну політику в галузі бібліотечної справи;
- визначати основні види і типи бібліотек та їх функції;
- виявляти регіональні особливості бібліотек і бібліотечних мереж;
- сприяти взаємодії між бібліотеками різних систем і відомств.

Курс інтегрується з такими дисциплінами, як «Історія бібліотечної справи», «Бібліотечно-інформаційне обслуговування користувачів», «Бібліографознавство», «Документознавство», «Фондознавство», «Бібліотечний менеджмент і маркетинг» й ін.

Теоретичні питання дисципліни розглядаються на лекціях, поглибленню теоретичних знань із дисципліни сприяють семінарські заняття. До першого модуля програми подані індивідуальні завдання, які дозволять поглибити знання про бібліотекознавчу спадщину окремих науковців. До кожного модуля розроблені тестові завдання для модульних контрольних робіт, які дозволять виявити рівень оволодіння студентами теоретичних питань та конкретним фактичним матеріалом.

Дисципліна загальним обсягом 144 години, у тому числі: 22 год. – лекційних, 20 год. – семінарських занять, 6 год. – модульні контрольні роботи, 60 год. – самостійна робота, 36 год. – екзамен. Програмою передбачено можливість читати курс дистанційно (до 30%) на базі сертифікованого електронного навчального курсу «Бібліографічна діяльність». Режим доступу: <http://e-learning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=809>. Студентам надається список рекомендованої до вивчення літератури та перелік інформаційних ресурсів мережі Інтернет для опрацювання. Викладання дисципліни розраховано на один семестр та завершується *екзаменом*.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

І. Опис предмета навчальної дисципліни

Предмет: теоретико-методологічні, організаційні та історичні засади бібліотекознавства

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 4 Змістових модулів – 3 Загальний обсяг дисципліни (години) – 144 Тижневих годин – 4	Галузь знань 0201 «Культура» Напрямок підготовки 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія» Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр»	Нормативна Рік підготовки: 2-й Семестр: 4-й Аудиторні заняття: <i>42 годин,</i> з них: лекції (теоретична підготовка): <i>22 години</i> семінарські заняття: <i>20 годин</i> Модульні контрольні роботи: <i>6 годин</i> Самостійна робота: <i>60 годин</i> Вид контролю: <i>екзамен: 36 годин</i>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семінарських	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Змістовий модуль І.								
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВА								
1.1	Сутність, функції, структура сучасного бібліотекознавства	8	2	2			6	
1.2	Бібліотекознавство як наука	2	2			2		
1.3	Основні етапи розвитку бібліотекознавства	10	4	2		2	6	
1.4	Методологія і методика бібліотекознавства, організація бібліотекознавчих досліджень	10	2	2			8	
1.5	Організація бібліотекознавчих досліджень в Україні на сучасному етапі	2	2			2		
	Модульна контрольна робота	2						2
	Разом за модулем 1	34	12	6		6	20	2
Змістовий модуль ІІ.								
БІБЛІОТЕКА ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ								
2.1	Соціальні функції бібліотеки	10	4	2		2	6	
2.2	Бібліотека як система	8	4	2		2	4	
2.3	Класифікація і типологізація бібліотек	10	4	2		2	6	
2.4	Бібліотечна професіологія і підготовка кадрів для бібліотек	6	2	2			4	
2.5	Бібліотечна професіологія	2	2			2		
	Модульна контрольна робота	2						2
	Разом за модулем 2	38	16	8		8	20	2

Змістовий модуль III. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ								
3.1	Основні принципи організації і функціонування бібліотечної справи	6	2	2			4	
3.2	Реалізація основних принципів організації і функціонування бібліотечної справи в Україні на сучасному етапі	2	2			2		
3.3	Закономірності формування бібліотечних систем	6	2	2			4	
3.4	Система управління бібліотечною справою	8	2	2			6	
3.5	Бібліотечна система України	2	2			2		
3.6	Міжнародне бібліотечне співробітництво	8	2	2			6	
3.7	IFLA як провідний осередок міжнародного бібліотечного співробітництва	2	2			2		
	Модульна контрольна робота	2						2
	Разом за модулем 3	36	14	8		6	20	2
	Екзамен	36						36
	Разом за навчальним планом	144	42	22		20	60	6/36

III. ПРОГРАМА

Змістовий модуль I ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВА

Лекція 1.1. Сутність, функції, структура сучасного бібліотекознавства (2 год.)

Об'єкт, предмет, мета, завдання, міждисциплінарні зв'язки курсу. Структура і зміст курсу, організація навчального процесу.

Базові поняття і категорії курсу. Історичний розвиток терміну «бібліотекознавство». Цілі бібліотекознавства, його завдання, області наукового пошуку, їх межі.

Дискусійність питання про об'єкт бібліотекознавства. Сутність концепцій бібліотечної справи як об'єкта бібліотекознавства. Бібліотечна діяльність як об'єкт бібліотекознавства.

Фундаментальна роль інформації в системному об'єкті бібліотекознавства. Інформація, об'єктивована у вигляді публікації, як елемент

об'єкта бібліотекознавства. Читач (споживач інформації, абонент, користувач) як елемент об'єкта бібліотекознавства. Бібліотекар як елемент об'єкта бібліотекознавства.

Дискусійність питання про предмет бібліотекознавства. «Бібліотека, її теоретичне відтворення у всіх зв'язках і опосередкуваннях» як предмет бібліотекознавства (Ю. Столяров).

Наукові та соціальні функції бібліотекознавства.

Структура бібліотекознавства: теорія, історія, організація, управління, методика. Порівняльне (компаративне) бібліотекознавство як самостійна дисципліна бібліотекознавчого знання. Бібліотекознавство загальне і спеціальне. Структура бібліотекознавства як навчальної дисципліни.

Загальна характеристика статусу бібліотекознавства в системі наукового знання. Бібліотекознавство як інформаційна та соціальна наука. Міждисциплінарність бібліотекознавства. Зв'язок бібліотекознавства з бібліографознавством, книгознавством, інформатикою. Бібліотекознавство і загально-наукові дисципліни. Зв'язок бібліотекознавства з документознавством, архівознавством та пам'яткознавством, дисциплінами інформаційного циклу.

Семінар 1. Бібліотекознавство як наука (2 год.).

Лекція 1.2. Основні етапи розвитку бібліотекознавства (2 год.)

Передісторія бібліотекознавчої думки (виникнення і розвиток бібліотекознавчої думки, середина II тис. до н.е. – XVIII ст.). Об'єктивні чинники і передумови виникнення бібліотекознавчої думки. Розвиток бібліотекознавчої думки в бібліотеках Стародавнього Світу. Релігійна спрямованість бібліотекознавчої думки Середньовіччя. Відображення бібліотекознавчої думки у церковних інструкціях, настановах та пам'ятках. Бібліотекознавча думка в період Княжої доби. Демократизація бібліотекознавчої думки під впливом ідей Великої французької революції.

Значення праць Р. де Бері, Г. Ноде, Г.В. Лейбніца, Й.В. Гете, Й.М. Франке для розвитку бібліотекознавства в Європі. Праці Д. Адамса та Т. Джефферсона та розвиток бібліотекознавства США.

Активізація бібліотекознавчої думки в Росії у XVIII ст. Ідеї А.І. Богданова, Л.І. Бакмейстера, М.М. Карамзіна, В. Кіпріанова, І.А. Крилова М.В. Ломоносова, М.І. Новикова, Ф.С. Салтикова, В.М. Татищева, І.Д. Шумахера, реформи Петра I та розвиток російської бібліотекознавчої думки.

Виникнення і становлення бібліотекознавства як наукової і навчальної дисципліни у XIX ст. М. Шреттінгер: введення у науковий обіг терміну «бібліотекознавство».

Відокремлення бібліотекознавства від бібліотечної практики. Значення наукової діяльності Г.І. Блісса, А. Грезеля, Ф.А. Еберта, Ч. Кеттера, А. Паніцці.

Перші наукові спроби визначення предмета бібліотекознавства, формування уявлень про структуру бібліотекознавства як наукової дисципліни. Збільшення кількості наукових публікацій із бібліотекознавства, організація перших бібліотекознавчих журналів, утворення професійних бібліотечних асоціацій, формування наукових бібліотекознавчих центрів.

Внесок окремих вчених у розвиток бібліотекознавства: В.І. Соболющikov, М.О. Рубакін, О.О. Покровський, Л.Б. Хавкіна та ін.

Українське бібліотекознавство XIX - початку XX ст. (основні концепції П.О. Ярковського, І.І. Срезневського, К.І. Рубинського, Н.Я. Фрідьєвої, Д.А. Балики, С.О. Сірополка, Л.У. Биковського). Формування бібліотекознавства як навчальної дисципліни.

Загальна характеристика основних напрямів та проблематики зарубіжних бібліотекознавчих досліджень у XX ст. Біфуркація бібліотекознавства. Внесок окремих зарубіжних вчених у розвиток бібліотекознавства: П. Батлер, У. Бішоп, С. Бредфорд, В. Герзе, Ф. Герхард, М. Дьюї, Х. Кунце, М. Лайн, Г. Лей, Г. Лейдингер, Ф. Мількау, А. Предеєк, Ш.Р. Ранганатан, Т.П. Севенсма, Т. Тодоров, Р. Фік, Й. Форстіус, А. Харнак, Д.Х. Шира. Значення бібліотекознавчих досліджень США на сучасному етапі. Роль міжнародних фахових об'єднань у розвитку бібліотекознавства.

Розвиток бібліотекознавства в СРСР. Праці К.І. Абрамова, В.О. Артисевич, А.М. Ванєєва, Ю.В. Григор'єва, М.Я. Дворкіної, К.М. Дерунова, М.С. Карташова, В.В. Скворцова, Ю.М. Столярова, В.І. Терьошина, В.Р. Фірсова, О.С. Чубар'яна. Видання перших підручників з бібліотекознавства.

Розвиток українського бібліотекознавства у XX ст. (В.С. Бабич, В.О. Ільганаєва, Я.М. Крекез, Т.І. Ківшар, Г.І. Ковальчук, Н.М. Кушнарєнко, Т.В. Новальська, Л.П. Одинока, М.С. Слободяник, А.С. Чачко).

Нові завдання бібліотекознавства в умовах інформаційного суспільства. Трансформація інфраструктури сучасного бібліотекознавства.

Семінар 2. Основні етапи розвитку бібліотекознавства (2 год.).

Лекція 1.3. Методологія і методика бібліотекознавства, організація бібліотекознавчих досліджень (2 год.)

Методологія бібліотекознавства. Методологія дослідження як система наукових принципів, форм і способів пізнання, організації і побудови теоретичної діяльності, як вчення про цю систему. Поняття про методи та наукову методику бібліотекознавства.

Загальнонаукові методи: емпіричні і теоретичні. Загальнонаукові методи: аналіз, синтез, абстрагування, формалізація, порівняння, спостереження (самоспостереження), експеримент, моделювання, прогнозування, структурно-функціональний метод, класифікація, цитування, бібліографічний метод, термінологічний аналіз, метод операціоналізації понять.

Спеціальні методи: опитування, контент-аналіз, тестування.

Кількісні методики бібліотекознавчих досліджень: вимірювання, статистичні таблиці, методи індексів і рядів динаміки, кореляційний аналіз.

Поняття про організацію бібліотекознавчого дослідження. Основні етапи бібліотекознавчого дослідження: виявлення і формулювання наукової проблеми; розробка і затвердження технічного завдання; розробка програми наукового дослідження; оформлення результатів наукового дослідження; впровадження результатів наукового дослідження.

Характеристика діяльності основних центрів бібліотекознавчих досліджень в Україні. Українські наукові бібліотекознавчі школи. Роль бібліотекознавчої періодики у розвитку наукової думки.

Основні напрями бібліотекознавчих досліджень на сучасному етапі – теоретико-методологічні засади бібліотекознавства, історія бібліотечної справи, бібліотечне фондознавство, бібліотечне читачезнавство, формування мережі електронних бібліотек, інформатизація бібліотек, організація та управління бібліотекою, управління бібліотечною справою, бібліотечна технологія, бібліотечний менеджмент і маркетинг, бібліотечне краєзнавство, бібліотечна професіологія та ін.

Перспективи розвитку українського бібліотекознавства.

Семінар 3. Організація бібліотекознавчих досліджень в Україні на сучасному етапі (2 год.).

Змістовий модуль II. БІБЛІОТЕКА ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ

Лекція 2.1. Соціальні функції бібліотеки (2 год.)

Соціальні функції бібліотеки як одна з найфундаментальніших проблем бібліотечної теорії і практики. Еволюція поглядів бібліотекознавців на соціальне призначення бібліотеки (К. Абрамов, М. Васильченко, М. Карташов, Р. Мотульський, К. Селіверстова, С. Сірополко, В. Скворцов, М. Слободяник, А. Соколов, Ю. Столяров, В. Фірсов, І. Фрумін, Л. Хавкіна, А. Хропач, О. Чубар'ян).

Еволюція функцій бібліотеки у соціумі. Нормативний характер соціальних функцій, їх вираження у законодавчій формі. Різноманітність і єдність уявлень про соціальні функції бібліотеки.

Групи функцій бібліотеки: іманентні, онтологічні, генетичні, початкові, системоутворючі, сутнісні, зовнішні, специфічні, типоутворюючі, історичні, похідні, прикладні, додаткові, допоміжні, технологічні тощо.

Співвідношення соціальних і технологічних функцій бібліотеки. Законодавчий і науковий підходи до формулювання соціальних функцій бібліотеки.

Інформаційна, кумулятивна, комунікативна, культурна, меморіальна, освітня, виховна, виробнича, соціалізуюча, соціокультурна, ідеологічна, рекреаційна, гедоністична функції, функція організації масового читання та інші й їх реалізація.

Функції моделювання, комплектування, обліку, аналітико-синтетичної обробки, зберігання, доставки документних ресурсів, обслуговування користувачів, управління, координації і кооперації, науково-методична, дослідницька.

Семінар 4. Функції бібліотеки (2 год.).

Лекція 2.2. Бібліотека як система (2 год.)

Поняття системного аналізу бібліотеки. Еволюція поглядів бібліотекознавців щодо бібліотеки як системи. Сутнісна системна модель бібліотеки. Структурна характеристика бібліотеки: основні елементи і підсистеми, їх внутрішні і зовнішні функції.

Бібліотечний фонд як підсистема бібліотеки. Тематична і видова структура, кількісний і якісний склад, види. Функції бібліотечного фонду. Взаємодія з іншими підсистемами бібліотеки.

Користувач як підсистема бібліотеки. Типологія користувачів. Функції користувачів бібліотеки. Взаємодія з іншими підсистемами бібліотеки. Поняття про контингент користувачів бібліотеки.

Бібліотекар як підсистема бібліотеки. Функції бібліотекаря. Взаємодія з іншими підсистемами бібліотеки.

Матеріально-технічна база як підсистема бібліотеки. Склад матеріально-технічної бази бібліотеки. Функції матеріально-технічної бази. Взаємодія з іншими підсистемами бібліотеки.

Функціональна характеристика бібліотеки. Загальне поняття про функціонування бібліотеки. Взаємозалежність функціональної і структурної характеристик бібліотеки.

Основні елементи функціонування бібліотеки. Зовнішнє середовище, інформаційні потреби, процес діяльності, результат діяльності, зворотний зв'язок як складові процесу функціонування бібліотеки як системи. Основні об'єкти зовнішнього середовища бібліотеки. Єдність основних, допоміжних (забезпечуючих) та управлінських процесів діяльності бібліотеки. Диференціація бібліотечної роботи за видами. Основні параметри результатів діяльності бібліотеки, їх кількісні та якісні характеристики. Бібліотечно-інформаційні продукти і послуги як результат діяльності бібліотеки: поняття, види.

Організаційна структура бібліотеки: поняття та сутність, види. Робоче місце як первинна ланка побудови виробничої структури бібліотеки. Комплектування фондів, організація обслуговування читачів і бібліографічна діяльність як основа функціонально-технологічної структури бібліотеки. Галузева, лінгвістична структури, структура за видами інформаційних джерел. Вимоги до організаційної структури бібліотеки.

Семінар 5. Бібліотека як система (2 год.).

Лекція 2.3. Класифікація і типологізація бібліотек (2 год.)

Дискусійність питання класифікації і типологізації бібліотек. Еволюція поглядів бібліотекознавців на проблеми класифікації і типологізації бібліотек (Г. Геннаді, П. Отле та Л. Вутерстер, М. Потапов, М. Фрумін, О. Чубар'ян, С. Сірополко, Н. Фрідьева, Ю. Меженко, С. Постернак, Т. Каратигіна, А. Черняк, Е. Сукіасян, А. Соколов, Н. Тюліна, Л. Амлинський, А. Хропач, М. Акіліна, К. Селіверстова, Т. Белоברатова, М. Карташов, Ю. Столяров).

Сутність класифікації й типологізації. Ієрархічні, фасетні, змішані класифікації бібліотек. Ознаки класифікування бібліотек.

Класифікація бібліотек за різними критеріями (соціальне призначення, засновники, форма власності, юридичний статус, науковий статус, адміністративно-територіальний поділ, доступність, платність обслуговування, статус, зона обслуговування, зміст документів, форма документів, обсяг фондів, запрограмована активність використання, вік користувачів, психофізіологічні можливості користувачів, кількість користувачів, наявність штатного персоналу, кількість співробітників, технічний стан будівлі, площа приміщень тощо).

Сутнісні критерії типологізації бібліотек. Соціальне призначення як основна типотворююча ознака типологізації бібліотек.

Загальні бібліотеки (публічні, масові, універсальні, загальнодоступні), їх основні типологічні ознаки: національні, обласні універсальні (регіональні) і публічні бібліотеки. Типологічні особливості та функції національних бібліотек. Типологічні ознаки універсальних бібліотек.

Спеціальні бібліотеки (спеціалізовані, галузеві, наукові), їх основні типологічні ознаки: виробничі, наукові, навчальні, управлінські бібліотеки. Загальнодоступні спеціальні бібліотеки. Галузева диференціація бібліотек.

Типологічні особливості особистих бібліотек, їх види і функції. Приватні зібрання в бібліотеках.

Інтернет та утворення електронних, цифрових, гібридних бібліотек.

Семінар 6. Класифікація і типологізація бібліотек (2 год.).

Лекція 2.4. Бібліотечна професіологія і підготовка кадрів для бібліотек (2 год.)

Соціально обумовлена спрямованість бібліотечної професії і особистості бібліотекаря. Історичні витоки та закономірності історичного розвитку бібліотечної професії та бібліотечної освіти. Бібліотечно-інформаційний фахівець як особлива соціально-професійна група: перспективи розвитку і збереження, трансформація в контексті змін соціокультурної сфери.

Наукова класифікація видів бібліотечної праці. Професійна самосвідомість бібліотекарів. Кадрові ресурси бібліотечної справи, професійна міграція і мобільність, статус, престиж, імідж професії, бібліотечна праця. Професійні цінності сучасного бібліотекаря. Колективний характер бібліотечної діяльності і творча природа праці бібліотекарів. Основні групи бібліотечних кадрів. Загальнопрофесійні вимоги до особистості бібліотекаря. Професіограма і кваліфікаційні характеристики.

Бібліотечна професіологія: зміст, завдання, основні напрями досліджень. Еволюція спеціальності «бібліотекар-бібліограф». Професійна, демографічна та функціональна структура бібліотечних кадрів в Україні. Кодекси професійної етики бібліотекаря. Кодекс етики бібліотекаря, затверджений Українською бібліотечною асоціацією (2013 р.).

Основні принципи і стратегічні цілі бібліотечної освіти в контексті загальнодержавної освітньої програми України. Фундаментальність бібліотечної освіти. Міжнародні стандарти підготовки бібліотечних фахівців. Стандарти бібліотечної освіти України. Загальна характеристика навчальних планів підготовки бібліотечних кадрів. Мережа вищих навчальних закладів, що

здійснюють підготовку фахівців бібліотечної справи в Україні. Підготовка бібліотечних фахівців для роботи в умовах автоматизованих бібліотечно-інформаційних технологій: технізація бібліотечно-інформаційної освіти.

Підготовка науково-педагогічних кадрів. Аспірантура, докторантура, захист дисертацій зі спеціальності «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» в Україні. Паспорти наукових спеціальностей з історичних наук та соціальних комунікацій.

Професійний розвиток і самоосвіта бібліотекаря. Система безперервної бібліотечно-інформаційної освіти та інші системи підтримання, удосконалення та розвитку професії. Діяльність інститутів післядипломної освіти та центрів безперервної освіти бібліотечних кадрів в Україні. Бібліотечні об'єднання і асоціації.

Семінар 7. Бібліотечна професіологія (2 год.).

Змістовий модуль III.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ

Лекція 3.1. Основні принципи організації і функціонування бібліотечної справи (2 год.)

Загальна характеристика бібліотечної справи. Структура бібліотечної справи. Бібліотечні мережі і бібліотечні системи.

Внутрішньобібліотечні, відомчо-галузеві, міжвідомчі, міжнародні, організаційні, інформаційні, технологічні й інші форми бібліотечної діяльності.

Підходи до ідентифікації бібліотечних мереж. Бібліотечна мережа як сукупність бібліотек (галузевий підхід). Бібліотечна мережа як організаційна одиниця управління (відомчий підхід). Територіальний підхід.

Забезпеченість населення бібліотечною мережею в Україні на сучасному етапі. Характеристика бібліотечних фондів, їх кількісний і якісний склад, концентрація бібліотечних фондів. Поняття про бібліотечні об'єднання. Проблема якості бібліотечних фондів на сучасному етапі. Зменшення кількості користувачів бібліотек. Характеристика матеріально-технічної бази бібліотечної справи на сучасному етапі. Стан бібліотечних будівель і приміщень. Проблеми технічного і комп'ютерного оснащення бібліотек. Нові вимоги до бібліотечних кадрів.

Організаційні фактори бібліотечної справи. Протиріччя у розвитку бібліотечної справи і шляхи їх подолання. Протиріччя цілей, змісту бібліотечного процесу, методів, організаційних форм задоволення інформаційних потреб, між зростаючою тенденцією інтеграції і відомчою відокремленістю бібліотек. Шляхи удосконалення бібліотечної справи. Розвиток координації і кооперації бібліотек.

Поняття про принципи організації і функціонування бібліотечної справи. Основні принципи організації і функціонування бібліотечної справи: загальнодоступність бібліотечної справи, пріоритет читацьких інтересів,

системність бібліотечної справи, оптимальне поєднання централізації і децентралізації, координація і кооперація бібліотечної діяльності, державно-громадський характер бібліотечної справи.

Семінар 8. Реалізація основних принципів організації і функціонування бібліотечної справи в Україні на сучасному етапі (2 год.).

Лекція 3.2. Закономірності формування бібліотечних систем (2 год.)

Об'єктивний характер системного розвитку бібліотечної справи. Процес формування бібліотечних систем як специфічна закономірність бібліотечної справи. Взаємодія бібліотек як основа формування і розвитку бібліотечних систем. Характер бібліотечних зв'язків: за напрямками або змістом діяльності (формування і використання фондів, обслуговування читачів, довідкова, бібліографічна, науково-методична робота тощо), за масштабами або сферою прояву (внутрішньовідомчі і міжвідомчі (галузеві й міжгалузеві)).

Цілісність бібліотечної системи. Структурна організація бібліотечних систем. Відомчо-галузеві бібліотечні об'єднання. Територіальна спільність бібліотек як важлива наукова категорія теорії бібліотечних систем. Первинні (спеціалізовані), локальні (місцеві), обласні і регіональні (міжобласні) бібліотечні об'єднання. Централізована бібліотечна система (ЦБС) як первинний рівень бібліотечних об'єднань, що включає бібліотеки одного типу і одного відомства на певній компактній території.

Відомчо-галузева бібліотечна система як сукупність однорідних і тісно взаємозв'язаних первинних (спеціалізованих) об'єднань або самостійних спеціальних бібліотек, розташованих на компактній території. Бібліотечні об'єднання академій наук. Бібліотечні об'єднання щодо задоволення професійних, навчальних запитів населення та запитів, пов'язаних із самоосвітою та організацією дозвілля.

Універсальні територіальні бібліотечні об'єднання (комплекси). Розвиток (динамічність) бібліотечної системи.

Основи організації та функціонування бібліотечної системи України. Основні напрями розвитку єдиної системи бібліотек.

Національні та державні бібліотеки України. Мережа бібліотек Міністерства культури: ознаки, завдання і функції. Мережа бібліотек Національної академії наук України. Мережа науково-технічних бібліотек. Мережа сільськогосподарських бібліотек. Мережа медичних бібліотек. Мережа освітянських бібліотек. Бібліотечні мережі Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ України, інших міністерств і відомств. Бібліотеки акціонерних товариств, комерційних фірм, банків. Бібліотеки громадських об'єднань та організацій, кооперативів і партій. Приватні бібліотеки. Процеси інтеграції і взаємодії бібліотек України з підприємствами, установами та організаціями.

Лекція 3.3. Система управління бібліотечною справою (2 год.)

Основи управління бібліотечною справою. Співвідношення понять «управління» і «менеджмент». Характеристика суб'єктів і об'єктів управління бібліотечною справою: сутнісні характеристики, типові особливості і

специфічні закономірності. Цілі управління бібліотечною справою. Критерії ефективності управління бібліотечною справою.

Науково обґрунтована і реалістична бібліотечна політика як основа управління бібліотечною справою. Цілі бібліотечної політики. Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» та проблеми управління галуззю. Загальнодержавні органи управління бібліотечною справою. Законодавчі, виконавчі та громадсько-державні органи управління.

Організаційна структура управління бібліотечною справою. Органи державного управління (державний, галузевий, територіальний рівні). Завдання і функції Міністерства культури України у сфері керівництва і координації роботи бібліотек. Регіональні органи управління бібліотечною справою. Обласні управління культури, міські, районні відділи культури.

Функції відомчих органів управління бібліотечною справою. Органи керівництва мережею бібліотек НАН України, науково-технічних, сільськогосподарських бібліотек, бібліотек навчальних закладів, громадських організацій, спілок, товариств тощо.

Органи координаційного управління бібліотечною справою.

Професійні бібліотечні асоціації і товариства як органи бібліотечного самоврядування. Українська бібліотечна асоціація (УБА) і її роль в управлінні бібліотечною справою України. Роль конгресів, з'їздів, бібліотечних рад в управлінні бібліотечною справою.

Удосконалення системи управління бібліотечною справою України.

Семінар 9. Бібліотечна система України (2 год.).

Лекція 3.4. Міжнародне бібліотечне співробітництво (2 год.)

Передумови виникнення, основні етапи розвитку міжнародного бібліотечного співробітництва.

Міжнародні бібліотечні організації як провідні центри міжнародного бібліотечного співробітництва: сфера діяльності, цілі, характер компетентності, завдання, функції, організаційна структура, членство, процедурні аспекти. Класифікація міжнародних бібліотечних організацій. Основні напрями діяльності міжнародних бібліотечних організацій: наукова, дослідницька, видавнича, у сфері стандартизації, професійної освіти, упровадженні новітніх інформаційних технологій. Етичні кодекси міжнародних бібліотечних організацій.

Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій і закладів (IFLA): цілі, завдання, функції, структура, склад, головні органи. Передумови створення організації, основні етапи розвитку. Основні напрями діяльності на сучасному етапі.

Результати реалізації Основних програм: “Універсальний бібліографічний облік та програма MARC” (“UBCIM”; 1973–2002 pp.), “Загальна доступність видань” (“UAP”; 1982–2001 pp.), “Універсальна передача даних та телекомунікація” (“UDT”; 1981–2001 pp.). Поточна діяльність в рамках сучасних Основних програм: “Просування бібліотечної справи” (“ALP”; з 1984 p.), “Збереження та консервація” (“PAC”; з 1986 p.), “Комітет з авторських прав та інших юридичних питань” (“CLM”; з 1997 p.), “Комітет з вільного доступу до

інформації та свободи висловлювання” (“FAIFE”; з 1997 р.), “Альянс IFLA – CDNL для бібліографічних стандартів” (“ICABS”; з 2003 р.), “UNIMARC” (з 2003 р.). Маніфести та Заяви IFLA. Видавнича діяльність IFLA. Участь України в діяльності IFLA.

Провідні глобальні і регіональні міжнародні бібліотечні організації: цілі, завдання, функції, структура, склад, головні органи, основні проекти та напрями діяльності.

Основні напрями співробітництва міжнародних бібліотечних організацій з ЮНЕСКО.

Форми міжнародного співробітництва бібліотек України (міжнародний книгообмін, міжнародні наукові конференції, виставки, міжнародні програми, наукові дослідження, тренінги тощо).

Семінар 10. IFLA як провідний осередок міжнародного бібліотечного співробітництва (2 год.).

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Бібліотекознавство»

Разом: 144 год., лекції – 22 год., семінарські заняття – 20 год.,
самостійна робота – 60 год., мк – 6 год., семестровий контроль – 36 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II				Змістовий модуль III			
Назва модуля	ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВА			БІБЛІОТЕКА ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ				ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ			
Кількість балів за модуль	86 б.			103 б.				82 б.			
Лекції	відвідування - 3 б.			відвідування - 4 б.				відвідування - 4 б.			
Теми лекцій	Сутність, функції, структура сучасного бібліотекознавства – 1 б.	Основні етапи розвитку бібліотекознавства – 1 б.	Методологія і методика бібліотекознавства, організація бібліотекознавчих досліджень – 1 б.	Соціальні функції бібліотеки – 1 б.	Бібліотека як система – 1 б.	Класифікація і типологізація бібліотек – 1 б.	Бібліотечна професіологія і підготовка кадрів для бібліотек – 1 б.	Основні принципи організації і функціонування бібліотечної справи – 1 б.	Закономірності формування бібліотечних систем – 1 б.	Бібліотечна система України – 1 б.	Міжнародне бібліотечне співробітництво – 1 б.
Теми семінарських занять	Бібліотекознавство як наука – 1+10 б.	Основні етапи розвитку бібліотекознавства – 1+10 б.	Організація бібліотекознавчих досліджень в Україні на сучасному етапі – 1+10 б.	Функції бібліотеки – 1+10 б.	Бібліотека як система – 1+10 б.	Класифікація і типологізація бібліотек – 1+10 б.	Бібліотечна професіологія – 1+10 б.	Реалізація основних принципів організації і функціонування бібліотечної справи в Україні на сучасному етапі – 1+10 б.	Бібліотечна система України – 1+10 б.	IFLA як провідний осередок міжнародного бібліотечного співробітництва – 1+10 б.	

					1+10 б.	1+10 б.				
Самостійна робота	5x5=25 б.			5x6=30 б.			5x4=20 б.			
ІНДЗ	30 балів									
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 – 25 б.			Модульна контрольна робота 2 – 25 б.			Модульна контрольна робота 3 – 25 б.			
Підсумковий контроль	екзамен (40 балів)									

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВА

Семінар 1

Бібліотекознавство як наука (2 год.)

1. Понятійний апарат бібліотекознавства.
2. Об'єкт бібліотекознавства.
3. Предмет бібліотекознавства.
4. Наукові та соціальні функції бібліотекознавства.
5. Структура бібліотекознавства.

Базова література: 1-4, 7-9

Додаткова література: 20, 22, 35, 39, 42, 46, 49, 52, 61, 63, 66, 76-78, 81-83, 90

Семінар 2

Основні етапи розвитку бібліотекознавства (2 год.)

1. Виникнення і розвиток бібліотекознавчої думки (середина II тис. до н.е. – XVIII ст.).
2. Виникнення і становлення бібліотекознавства як наукової і навчальної дисципліни у XIX ст.
3. Загальна характеристика основних напрямів та проблематики зарубіжних бібліотекознавчих досліджень у XX ст.
4. Розвиток українського бібліотекознавства у XX ст.

Базова література: 4-9

Додаткова література: 12, 20, 26, 29, 35, 42, 46, 49, 54, 61, 82, 84, 89

Семінар 3

Організація бібліотекознавчих досліджень в Україні на сучасному етапі (2 год.).

1. Характеристика діяльності провідних бібліотек України як центрів бібліотекознавчих досліджень.
2. Характеристика діяльності вишів України як центрів бібліотекознавчих досліджень.
3. Українські наукові бібліотекознавчі школи.
4. Значення фахової періодики для розвитку бібліотекознавчих досліджень.
5. Відображення основних напрямів бібліотекознавчих досліджень на сучасному етапі у паспортах наукових спеціальностей.

Базова література: 1-4, 6

Додаткова література: 21, 27, 29, 36, 39, 42, 44, 46, 48, 49, 51-55, 61, 63, 70, 76, 79, 89, 90, 94

Змістовий модуль II. БІБЛІОТЕКА ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ

Семінар 4

Функції бібліотеки (2 год.).

1. Еволюція поглядів науковців щодо функцій бібліотеки.
2. Зміст поняття «функція бібліотеки»
3. Соціальні функції бібліотеки.
4. Технологічні функції бібліотеки.

Базова література: 1, 4, 7-9

Додаткова література: 20, 22, 25, 28, 30, 32, 37, 39, 41, 43, 54, 56, 59, 65, 73, 75, 81, 82

Семінар 5

Бібліотека як система (2 год.).

1. Еволюція поглядів бібліотекознавців щодо бібліотеки як системи.
2. Сутнісна системна модель бібліотеки.
3. Бібліотечний фонд як підсистема бібліотеки.
4. Користувач як підсистема бібліотеки.
5. Бібліотекар як підсистема бібліотеки.
6. Матеріально-технічна база як підсистема бібліотеки.

Базова література: 1, 2, 4, 7-9

Додаткова література: 18, 20, 22, 24, 28, 32, 34, 35, 37, 39, 47, 49, 56, 59, 61, 73, 75, 82, 94

Семінар 6

Класифікація і типологізація бібліотек (2 год.)

1. Еволюція поглядів науковців щодо класифікації і типологізації бібліотек.
2. Сутність класифікації і типологізації бібліотек.
3. Класифікація бібліотек.
4. Типологізація бібліотек.

Базова література: 1, 4, 7-9

Додаткова література: 11, 16, 20, 23, 25, 31-33, 37, 40, 75, 82, 87, 93

Семінар 7

Бібліотечна професіологія (2 год.)

1. Об'єкт, предмет, мета, завдання бібліотечної професіології.
2. Історія і сучасні напрями досліджень бібліотечної професіології.
3. Бібліотечна професія в контексті вітчизняних і світових тенденцій розвитку бібліотечно-інформаційної діяльності. Професіограма бібліотечного працівника.
4. Бібліотечна етика та етикет як складова бібліотечної професіології.
5. Компетентнісний підхід до сучасної бібліотечної освіти.

Базова література: 1, 3, 4, 7-9

Додаткова література: 10, 13-15, 17, 34, 38, 45, 50, 58, 64, 68, 69, 71, 74, 77, 80, 84, 86, 90-92, 94, 95

Змістовий модуль III
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ
ФУНКЦІОНУВАННЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ

Семінар 8

Реалізація основних принципів організації і функціонування бібліотечної справи в Україні на сучасному етапі (2 год.)

1. Загальнодоступність бібліотечної справи.
2. Пріоритет читацьких інтересів.
3. Системність бібліотечної справи.
4. Оптимальне поєднання централізації і децентралізації.
5. Координація і кооперація бібліотечної діяльності.
6. Державно-громадський характер бібліотечної справи.

Базова література: 1, 2, 4, 7-9

Додаткова література: 19, 20, 22, 25, 28, 34, 37, 65, 73, 82, 88

Семінар 9

Бібліотечна система України (2 год.).

1. Загальна характеристика бібліотечної системи України.
2. Національні бібліотеки України.
3. Державні бібліотеки України.
4. Бібліотечні мережі України.
5. Організація взаємодії бібліотек.
6. Управління бібліотечною справою в Україні.

Базова література: 1, 3, 4

Додаткова література: 11, 25, 28, 31, 34, 37, 40, 41, 43, 54, 56, 62, 65, 67, 71, 75, 79, 88, 93

Семінар 10

IFLA як провідний осередок міжнародного бібліотечного співробітництва (2 год.)

1. Передумови створення організації, основні етапи її розвитку.
2. Цілі, завдання, функції, структура, склад, головні органи IFLA.
3. Основні програми IFLA.
4. Участь фахівців України у роботі IFLA.

Базова література: 1-5, 7-9

Додаткова література: 57, 60, 68-70, 72, 80, 82, 85

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВА (20 год.)

1.1. На основі опрацювання наукових і довідкових джерел розглянути різноманітні підходи до визначення базових понять курсу: «бібліотека», «бібліотечна справа», «бібліотекар»; «інформація», «документ», «публікація», «комунікація», «інформаційні потреби», «інформаційна система»; «читач бібліотеки», «користувач бібліотеки», «абонент бібліотеки»; «бібліотечне обслуговування». Результати оформити у таблиці – 4 год.

Поняття	Визначення	Автор (джерело)
---------	------------	-----------------

1.2. Схематично зобразити міжпредметні зв'язки бібліотекознавства – 2 год.

1.3. Скласти зведену хронологічну таблицю історії розвитку бібліотекознавства як науки та навчальної дисципліни – 4 год.

1.4. На основі опрацювання авторефератів дисертацій останніх років зі спеціальності 27.00.03 – Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство (за базою даних «Автореферати дисертацій», розміщених на веб-порталі Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського НАН України) охарактеризувати найрозповсюдженіші методи бібліотекознавчих досліджень – 6 год.

1.5. Охарактеризувати фахову бібліотекознавчу періодику. Результати оформити в таблиці – 4 год.

Назва	Рік заснування	Періодичність	Тематика видання	Засновник	Характеристика видання
-------	----------------	---------------	------------------	-----------	------------------------

Змістовий модуль II. БІБЛІОТЕКА ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ (20 год.)

2.1. Охарактеризувати еволюцію поглядів бібліотекознавців щодо функцій бібліотек. Результати оформити в таблиці – 6 год.

Рік	Автор	Функції бібліотеки
-----	-------	--------------------

2.2. Проаналізувати зовнішні і внутрішні функції підсистем бібліотеки як системи. Результати оформити в таблиці – 2 год.

Назва підсистеми	Зовнішня функція підсистеми	Внутрішня функція підсистеми
------------------	-----------------------------	------------------------------

2.3. Навести приклади позитивних і негативних впливів зовнішнього середовища на функціонування бібліотеки (політичних, економічних, технологічних чинників, населення, окремих елементів системи соціальних комунікацій тощо) – 2 год.

2.4. Охарактеризувати еволюцію поглядів бібліотекознавців щодо класифікації і типологізації бібліотек. Результати оформити в таблиці – 6 год.

Рік	Автор	Критерій	Бібліотеки
-----	-------	----------	------------

2.5. Визначити завдання та обов'язки, знання, кваліфікаційні вимоги, які висуваються до бібліотекаря згідно з «Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників» (Вип. 81. «Культура та мистецтво» / М-во праці та соц. політики України. – 2-ге вид., перепр. – Краматорськ, 2005. – 76 с.) – 2 год.

2.6. Визначити специфічні професійні характеристики й особисті риси бібліотекаря. Ранжувати їх за ступенем важливості – 2 год.

Змістовий модуль III

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ

(20 год.)

3.1. На основі аналізу даних статистичного бюлетеня Державної служби статистики України «Заклади культури, мистецтва, фізкультури та спорту України у ... р.» проаналізувати сучасний стан забезпеченості населення України бібліотечною мережею – 4 год.

3.2. Побудувати багаторівневу схему бібліотечної системи України – 4 год.

3.3. Охарактеризувати зазначені у таблиці бібліотеки за типовими ознаками. Виявити органи їх адміністративного керівництва – 4 год.

Назва бібліотеки	Тип бібліотеки	Орган адміністративного керівництва
Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського		
Національна парламентська бібліотека		
Національна історична бібліотека		
Національна бібліотека України для дітей		
Національна наукова медична бібліотека України		
Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук		
Державна науково-технічна бібліотека України		
Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О Сухомлинського		
Центральна спеціалізована бібліотека для сліпих ім. М. Островського		
Бібліотека Верховної Ради України		
Державна бібліотека України для юнацтва		
Одеська національна ордена Дружби народів наукова бібліотека ім. М.Горького		

Наукова бібліотека імені М. Максимовича Київського національного університету імені Т. Шевченка		
Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська Академія»		
Юридична бібліотека Української правничої фундації		
Міська спеціалізована молодіжна бібліотека «Молода гвардія» (Київ)		
Публічна бібліотека ім. Лесі Українки м. Києва		
Науково-педагогічна бібліотека міста Миколаєва		
Наукова бібліотека Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України		
Шкільна бібліотека		

3.4. На основі опрацювання наукових публікацій і матеріалів веб-сайтів у мережі Інтернет зібрати основні відомості про діяльність провідних міжнародних бібліотечних організацій. Результати подати у таблиці, зокрема, назва організації, рік її заснування, кількісний і якісний склад, керівні органи, основні напрями діяльності та проекти, видання, участь України у діяльності організації – 8 год.

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи студентами, подано у вигляді табл. 6.1.

Таблиця 6.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль І. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВА			
1.1. На основі опрацювання наукових і довідкових джерел розглянути різноманітні підходи до визначення базових понять курсу: «бібліотека», «бібліотечна справа», «бібліотекар»; «інформація», «документ», «публікація», «комунікація», «інформаційні потреби», «інформаційна система»; «читач бібліотеки», «користувач бібліотеки», «абонент бібліотеки»; «бібліотечне обслуговування». Результати оформити у таблиці – 4 год.	Семінарські заняття, ІНДЗ, модульний контроль, екзамен	5	I-IV
1.2. Схематично зобразити між предметні зв'язки бібліотекознавства – 2 год.		5	
1.3. Скласти зведену хронологічну таблицю історії розвитку бібліотекознавства як науки та навчальної		5	

дисципліни – 4 год. 1.4. На основі опрацювання авторефератів дисертацій останніх років зі спеціальності 27.00.03 – Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство (за базою даних «Автореферати дисертацій», розміщеній на веб-порталі Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського НАН України) охарактеризувати найрозповсюдженіші методи бібліографознавчих досліджень – 6 год. 1.5. Охарактеризувати фахову бібліотекознавчу періодику. Результати оформити в таблиці – 4 год.		5	
Змістовий модуль II. БІБЛІОТЕКА ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ			
2.1. Охарактеризувати еволюцію поглядів бібліотекознавців щодо функцій бібліотек. Результати оформити в таблиці – 6 год. 2.2. Проаналізувати зовнішні і внутрішні функції підсистем бібліотеки як системи. Результати оформити в таблиці – 2 год. 2.3. Навести приклади позитивних і негативних впливів зовнішнього середовища на функціонування бібліотеки (політичних, економічних, технологічних чинників, населення, окремих елементів системи соціальних комунікацій тощо) – 2 год. 2.4. Охарактеризувати еволюцію поглядів бібліотекознавців щодо класифікації і типологізації бібліотек. Результати оформити в таблиці – 6 год. 2.5. Визначити завдання та обов'язки, знання, кваліфікаційні вимоги, які висуваються до бібліотекаря згідно з «Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників» (Вип. 81. «Культура та мистецтво» / М-во праці та соц. політики України. – 2-ге вид., перепр. – Краматорськ, 2005. – 76 с.) – 2 год. 2.6. Визначити специфічні професійні характеристики й особисті риси бібліотекаря. Ранжувати їх за ступенем важливості – 2 год.	Семінарські заняття, модульний контроль, екзамен	5 5 5 5 5	V-VIII
Змістовий модуль III. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ			
3.1. На основі аналізу даних статистичного бюлетеня Державної служби статистики України «Заклади культури, мистецтва, фізкультури та спорту України у ... р.» проаналізувати сучасний стан забезпеченості населення України бібліотечною мережею – 4 год. 3.2. Побудувати багаторівневу схему бібліотечної системи України – 4 год. 3.3. Охарактеризувати зазначені у таблиці бібліотеки за типовими ознаками. Виявити органи їх адміністративного керівництва – 4 год. 3.4. На основі опрацювання наукових публікацій і	Семінарські заняття, модульний контроль, екзамен	5 5 5 5	IX-XI

матеріалів веб-сайтів у мережі Інтернет зібрати основні відомості про діяльність провідних міжнародних бібліотечних організацій. Результати подати у таблиці, зокрема, назва організації, рік її заснування, кількісний і якісний склад, керівні органи, основні напрями діяльності та проекти, видання, участь України у діяльності організації – 8 год.			
<i>Разом: 60 год.</i>	<i>Разом: 75 балів</i>		

ВІІ. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

1. На основі опрацювання наукових, навчальних, довідкових друкованих джерел та інформаційних ресурсів мережі Інтернет підготувати презентацію, присвячену аналізу бібліотекознавчої спадщини видатного науковця (за вибором студента).

2. Скласти бібліографічний список основних праць вченого.

Критерії оцінювання ІНДЗ

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів
1	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань, аргументування вибору методів дослідження	2 бали
2	Складання плану презентації, логічність структури	2 бали
3	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень у логічній послідовності. Дослідження внеску вченого у розвиток бібліотекознавства, аналіз актуальності його поглядів	8 балів
4	Повнота і глибина розкриття теми	5 балів
5	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, наявність наукової новизни, визначення перспектив дослідження	4 бали
6	Кількість використаних джерел (не менше 10)	3 бали
7	Повнота бібліографічного списку основних праць вченого	4 бали
8	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титольний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо є), список використаних джерел)	2 бали
	Разом	30 балів

Оцінка з індивідуальної роботи є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні досягнень студентів із навчальної дисципліни «Бібліотекознавство». Студент може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 30 балів.

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Бібліотекознавство» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип покрокової звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ з/п	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1	Відвідування лекцій	1	11	11
2	Відвідування (семінарських) занять	1	10	10
3	Виконання завдання з самостійної роботи (домашнього завдання)	5	15	75
4	Робота на семінарському занятті	10	8	80
5	Модульна контрольна робота	25	3	75
6	ІНДЗ	30	1	30
Максимальна кількість балів 281				

Розрахунок: $281:60=4,7$

Студент набрав: 220 балів

Оцінка: $200:4,7=43$ (бал за семестр), додається екзамен (max 40 балів)

Методи контролю

Перевірка й оцінювання знань студентів здійснюється методами контролю та самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності (методи усного, письмового, практичного контролю та методи самоконтролю). Об'єктами контролю є систематичність, активність і результативність роботи студента впродовж семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни в межах аудиторних занять, а також виконання завдань для самостійного опрацювання.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять, він має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Оцінювання самостійної роботи й активності на семінарських заняттях здійснюється за такими критеріями:

1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу, який вивчається;

3) ознайомлення з базовою та додатковою рекомендованою літературою;

4) уміння поєднати теорію з практикою при розгляді конкретних ситуацій, розв'язанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, і завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

5) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і під час виступів в аудиторії, уміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Модульний контроль є результатом вивчення кожного модуля, який містить підсумок усіх форм поточного контролю та виконання модульної контрольної роботи. Тестові завдання для проміжного контролю знань студентів охоплюють теми, які вивчаються в межах окремих модулів. Формат тестових завдань передбачає завдання закритої форми із запропонованими відповідями (альтернативні; на відновлення відповідності частин; на порівняння та протиставлення; на визначення причинної залежності; на відтворення правильної послідовності; з множинними відповідями «правильно – неправильно»).

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарських заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ вчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

Підсумковий контроль знань передбачений у формі екзамену, проводиться з метою оцінювання результатів навчання після закінчення вивчення дисципліни.

Порядок переведення
рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно — відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре — достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок
C	75-81 балів	Добре — в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно — посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо — мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання — незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу — досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Загальні критерії оцінювання успішності студентів:

Високий (творчий) рівень компетентності.

A (90–100) = 5 (відмінно) – студент виявляє особливі творчі здібності, демонструє глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих джерелах; уміння аналізувати явища, які вивчаються, у їхньому взаємозв'язку та розвитку, чітко й лаконічно, логічно та послідовно відповідати на поставлені запитання; демонструє вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач; переконливо аргументує відповіді.

Достатній (конструктивно-варіативний) рівень компетентності.

B (82–89) = 4 (добре) – студент демонструє міцні ґрунтовні знання навчального матеріалу; вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці; вільно розв'язує практичні справи та задачі; самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.

C (75–81) = 3 (добре) – студент має міцні знання навчального матеріалу; уміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; у цілому самостійно застосовувати їх на практиці; виправляти допущені помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи на підтвердження своїх думок.

Середній (репродуктивний) рівень компетентності.

D (69–74) = 2 (задовільно) – студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання та розуміння основних положень, але його знання мають загальний характер; має труднощі з наведенням прикладів при поясненні явищ і закономірностей; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких значна кількість суттєвих.

E (60–68) = 3 (задовільно) – студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні; його знання мають фрагментарний характер, має труднощі з наведенням прикладів при поясненні явищ і закономірностей; допускає суттєві помилки.

Низький (рецептивно-продуктивний) рівень компетентності.

FX (35–59) = 2 (незадовільно з можливістю повторного складання) – студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу; не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований; не вміє застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач; допускає значні помилки.

F (1–34) = 2 (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни) – студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання та відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів; повністю не знає матеріал, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.

IX. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Основними організаційними формами навчального процесу з дисципліни «Бібліотекознавство» є лекції, семінарські та індивідуальні заняття, самостійна робота студентів, заходи з контролю знань студентів.

Для активізації процесу навчання при викладенні змісту дисципліни використовуються різноманітні методи навчання, а саме: методи стимулювання та мотивації навчально-пізнавальної діяльності; методи організації й здійснення навчально-пізнавальної діяльності; методи навчання за джерелом знань (словесні, наочні, практичні).

Зокрема, студенти отримують необхідні з курсу відомості на *проблемних лекціях*, спрямованих на розвиток логічного мислення студентів. Під час таких форм роботи ознайомлення з темою відбувається шляхом акцентування лектором уваги на проблемних питаннях; увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках; розглядаються різні концептуальні підходи до проблеми.

Робота в малих групах дає змогу структурувати семінарські заняття за формою й змістом, створює можливості колективного вирішення проблем, забезпечує формування особистісних якостей і досвіду соціального спілкування.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками учасників з приводу проблемних питань; сприяють розвитку критичного мислення студентів, виробленню вміння аргументувати власну думку; вчать оцінювати пропозиції співрозмовників, критично підходити до власних поглядів.

Мозкова атака як метод розв'язання невідкладних завдань полягає в тому, щоб за обмежений час студенти могли запропонувати якомога більше варіантів вирішення проблеми та здійснити відбір найоптимальніших.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій – дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціаліста та передбачає

розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків у процесі опанування навчального матеріалу.

Презентації використовують для демонстрації аудиторії результатів роботи малих груп, звітів про виконання самостійної роботи тощо.

Банк візуального супроводження сприяє активізації творчого сприйняття змісту дисципліни за допомогою наочності. Лекції та семінарські заняття забезпечуються відповідними мультимедійними презентаціями; забезпечується доступ студентів до комп'ютерної техніки та Інтернету.

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій; електронні варіанти підручників, навчальних посібників;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект завдань для модульних контрольних робіт);
- ✓ тести;
- ✓ завдання для ректорського контролю знань студентів.

XI. ЗАВДАННЯ ДО МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Змістовий модуль I ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВА

1. Історичний розвиток терміну «бібліотекознавство».
2. Об'єкт і предмет бібліотекознавства.
3. Сутність концепцій бібліотечної справи як об'єкта бібліотекознавства.
4. Інформація, об'єктивована у вигляді публікації, як елемент об'єкта бібліотекознавства.
5. Читач (споживач інформації, абонент, користувач) як елемент об'єкта бібліотекознавства.
6. Бібліотекар як елемент об'єкта бібліотекознавства.
7. Соціальні і наукові функції бібліотекознавства.
8. Структура бібліотекознавства як науки.
9. Структура бібліотекознавства як навчальної дисципліни.
10. Бібліотекознавство як інформаційна та соціальна наука.
11. Загальне бібліотекознавство.
12. Спеціальне бібліотекознавство.
13. Міждисциплінарність бібліотекознавства.
14. Передісторія бібліотекознавчої думки.
15. Виникнення і становлення бібліотекознавства як наукової і навчальної дисципліни.
16. Українське бібліотекознавство XIX - початку XX ст.
17. Розвиток бібліотекознавства в СРСР.
18. Розвиток українського бібліотекознавства у XX ст.

19. Внесок окремих вчених у розвиток бібліотекознавства.
20. Нові завдання бібліотекознавства в умовах інформаційного суспільства.
21. Основні етапи розвитку вітчизняного бібліотекознавства.
22. Загальнонаукові методи бібліотекознавчих досліджень.
23. Спеціальні методи бібліотекознавчих досліджень.
24. Кількісні методики бібліотекознавчих досліджень.
25. Поняття про організацію бібліотекознавчого дослідження.
26. Основні етапи бібліотекознавчого дослідження.
27. Діяльність основних центрів бібліотекознавчих досліджень в Україні.
28. Українські наукові бібліотекознавчі школи.
29. Бібліотекознавча періодика в Україні.
30. Основні напрями бібліотекознавчих досліджень на сучасному етапі.

Змістовий модуль II

БІБЛІОТЕКА ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ

1. Соціальні функції бібліотеки.
2. Еволюція функцій бібліотеки у соціумі.
3. Нормативний характер соціальних функцій, їх вираження у законодавчій формі.
4. Еволюція поглядів бібліотекознавців на соціальне призначення бібліотеки.
5. Технологічні функції бібліотеки.
6. Групи функцій бібліотеки.
7. Структурна характеристика бібліотеки.
8. Бібліотечний фонд як підсистема бібліотеки.
9. Користувач як підсистема бібліотеки.
10. Бібліотекар як підсистема бібліотеки.
11. Матеріально-технічна база як підсистема бібліотеки.
12. Функціональна характеристика бібліотеки.
13. Диференціація бібліотечної роботи за видами.
14. Основні параметри результатів діяльності бібліотеки, їх кількісні та якісні характеристики.
15. Основні об'єкти зовнішнього середовища бібліотеки.
16. Бібліотечно-інформаційні продукти і послуги як результат діяльності бібліотеки.
17. Організаційна структура бібліотеки.
18. Класифікація бібліотек за різними критеріями.
19. Еволюція поглядів бібліотекознавців на проблеми класифікації і типологізації бібліотек.
20. Сутнісні критерії типологізації бібліотек.
21. Соціальне призначення як основна типоутворююча ознака типологізації бібліотек.
22. Типологічні особливості та функції національних бібліотек.
23. Типологічні ознаки універсальних бібліотек.

24. Типологічні ознаки спеціальних бібліотек.
25. Публічні бібліотеки.
26. Спеціалізовані бібліотеки.
27. Особисті бібліотеки.
28. Бібліотечна професіологія: зміст, завдання, основні напрями досліджень.
29. Кодекси професійної етики бібліотекаря.
30. Бібліотечна освіта.

Змістовий модуль III

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ

1. Структура бібліотечної справи.
2. Загальна характеристика бібліотечної справи.
3. Підходи до ідентифікації бібліотечних мереж.
4. Бібліотечні мережі і бібліотечні системи.
5. Бібліотечна система України на сучасному етапі.
6. Забезпеченість населення бібліотечною мережею в Україні на сучасному етапі.
7. Організаційні фактори бібліотечної справи.
8. Розвиток координації і кооперації бібліотек.
9. Реалізація основних принципів організації і функціонування бібліотечної справи в Україні на сучасному етапі.
10. Основні принципи організації і функціонування бібліотечної справи.
11. Структурна організація бібліотечних систем.
12. Процес формування бібліотечних систем як специфічна закономірність бібліотечної справи.
13. Взаємодія бібліотек як основа формування і розвитку бібліотечних систем.
14. Характер бібліотечних зв'язків.
15. Централізовані бібліотечні системи.
16. Відомчо-галузева бібліотечна система.
17. Система управління бібліотечною справою в Україні.
18. Бібліотечна політика як основа управління бібліотечною справою.
19. Організаційна структура управління бібліотечною справою.
20. Національні та державні бібліотеки України.
21. Мережа бібліотек Міністерства культури: ознаки, завдання і функції.
22. Мережа бібліотек Національної академії наук України.
23. Суб'єкти і об'єкти управління бібліотечною справою: сутнісні характеристики, типові особливості і специфічні закономірності.
24. Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу».
25. Українська бібліотечна асоціація (УБА) і її роль в управлінні бібліотечною справою України.

26. Передумови виникнення, основні етапи розвитку міжнародного бібліотечного співробітництва.
27. Міжнародні бібліотечні організації як провідні центри міжнародного бібліотечного співробітництва.
28. Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій і закладів (IFLA): цілі, завдання, функції, структура, склад, головні органи, основні напрями діяльності на сучасному етапі.
29. Основні програми ІФЛА.
30. Форми міжнародного співробітництва бібліотек України.

ХІІ. ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Базові поняття і категорії бібліотекознавства.
2. Цілі бібліотекознавства, його завдання, області наукового пошуку, їх межі.
3. Дискусійність питання про об'єкт бібліотекознавства.
4. Інформація, об'єктивована у вигляді публікації, як елемент об'єкта бібліотекознавства.
5. Читач (споживач інформації, абонент, користувач) як елемент об'єкта бібліотекознавства.
6. Бібліотекар як елемент об'єкта бібліотекознавства.
7. Дискусійність питання про предмет бібліотекознавства.
8. Наукові функції бібліотекознавства.
9. Соціальні функції бібліотекознавства.
10. Структура бібліотекознавства як науки.
11. Структура бібліотекознавства як навчальної дисципліни.
12. Міждисциплінарні зв'язки бібліотекознавства.
13. Основні етапи розвитку бібліотекознавства.
14. Передісторія бібліотекознавчої думки.
15. Розвиток бібліотекознавчої думки в бібліотеках Стародавнього Світу.
16. Релігійна спрямованість бібліотекознавчої думки Середньовіччя.
17. Виникнення і становлення бібліотекознавства як наукової і навчальної дисципліни у ХІХ ст.
18. Українське бібліотекознавство ХІХ - початку ХХ ст.
19. Формування бібліотекознавства як навчальної дисципліни.
20. Роль міжнародних фахових об'єднань у розвитку бібліотекознавства.
21. Розвиток українського бібліотекознавства у ХХ ст.
22. Нові завдання бібліотекознавства в умовах інформаційного суспільства.
23. Фахова бібліотекознавча періодика.
24. Поняття про методи та наукову методику бібліотекознавства.
25. Характеристика загальнонаукових методів бібліотекознавчих досліджень.
26. Характеристика спеціальних методів бібліотекознавчих досліджень.

27. Характеристика діяльності основних центрів бібліотекознавчих досліджень в Україні.

28. Організація бібліотекознавчих досліджень в Україні на сучасному етапі.

29. Основні напрями бібліотекознавчих досліджень на сучасному етапі.

30. Українські наукові бібліотекознавчі школи.

31. Соціальні функції бібліотеки як одна з найфундаментальніших проблем бібліотечної теорії і практики.

32. Еволюція поглядів бібліотекознавців на соціальне призначення бібліотеки.

33. Співвідношення соціальних і технологічних функцій бібліотеки.

34. Соціальні функції бібліотеки.

35. Технологічні функції бібліотеки.

36. Дискусійність питання класифікації і типологізації бібліотек.

37. Еволюція поглядів бібліотекознавців на проблеми класифікації і типологізації бібліотек.

38. Класифікація бібліотек за різними критеріями.

39. Класифікація бібліотек за соціальним призначенням.

40. Класифікація бібліотек за адміністративно-територіальним поділом.

41. Класифікація бібліотек за змістом фондів.

42. Загальні бібліотеки, їх основні типологічні ознаки.

43. Типологічні особливості та функції національних бібліотек.

44. Типологічні ознаки універсальних бібліотек.

45. Спеціальні бібліотеки, їх основні типологічні ознаки.

46. Типологічні особливості особистих бібліотек, їх види і функції.

47. Загальнодоступні спеціальні бібліотеки.

48. Галузева диференціація бібліотек.

49. Історичні витоки та закономірності історичного розвитку бібліотечної професії та бібліотечної освіти.

50. Бібліотечно-інформаційний фахівець як особлива соціально-професійна група.

51. Професіограма і кваліфікаційні характеристики бібліотекаря.

52. Бібліотечна професіологія: зміст, завдання, основні напрями досліджень.

53. Кодекси професійної етики бібліотекаря.

54. Основні принципи і стратегічні цілі бібліотечної освіти України.

55. Місце бібліотекознавчої професіології в структурі бібліотекознавства.

56. Підготовка науково-педагогічних бібліотечних кадрів в Україні.

57. Система безперервної бібліотечно-інформаційної освіти.

58. Структурна характеристика бібліотеки: основні елементи і підсистеми, їх внутрішні і зовнішні функції.

59. Основні принципи організації і функціонування бібліотечної справи.

60. Забезпеченість населення бібліотечною мережею в Україні на сучасному етапі.

61. Централізована бібліотечна система як первинний рівень бібліотечних об'єднань.
62. Національні бібліотеки України.
63. Державні бібліотеки України.
64. Мережа бібліотек Міністерства культури України: ознаки, завдання і функції.
65. Мережа бібліотек Національної академії наук України: ознаки, завдання і функції.
66. Мережа науково-технічних бібліотек України: ознаки, завдання і функції.
67. Мережа сільськогосподарських бібліотек України: ознаки, завдання і функції.
68. Мережа медичних бібліотек України: ознаки, завдання і функції.
69. Мережа освітянських бібліотек України: ознаки, завдання і функції.
70. Науково обґрунтована і реалістична бібліотечна політика як основа управління бібліотечною справою.
71. Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу».
72. Організаційна структура управління бібліотечною справою України.
73. Органи державного управління бібліотечною справою України (державний, галузевий, територіальний рівні).
74. Органи керівництва мережами бібліотек НАН України, науково-технічних, сільськогосподарських, освітянських бібліотек.
75. Українська бібліотечна асоціація (УБА) і її роль в управлінні бібліотечною справою України.
76. Передумови виникнення, основні етапи розвитку міжнародного бібліотечного співробітництва.
77. Міжнародні бібліотечні організації як провідні центри міжнародного бібліотечного співробітництва.
78. Основні об'єкти зовнішнього середовища бібліотеки.
79. IFLA як провідний осередок міжнародного бібліотечного співробітництва.
80. Форми міжнародного співробітництва бібліотек України.
81. Основні елементи функціонування бібліотеки..
82. Міністерство культури України як центральний орган виконавчої влади, який здійснює загальне методичне керівництво бібліотеками України та координацію їх роботи.
83. Бібліотечний фонд як підсистема бібліотеки.
84. Користувач як підсистема бібліотеки.
85. Бібліотекар як підсистема бібліотеки.
86. Матеріально-технічна база як підсистема бібліотеки.
87. Організаційна структура бібліотеки.
88. Еволюція поглядів бібліотекознавців щодо бібліотеки як системи.
89. Основні параметри результатів діяльності бібліотеки, їх кількісні та якісні характеристики.

90. Основні, допоміжні (забезпечуючі) та управлінські процеси діяльності бібліотеки.

ХІІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Законодавчі і нормативно-правові документи

1. Про бібліотеки і бібліотечну справу : Закон України від 27 січ. 1995 р. № 32/95-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1995. – №7. – С. 45-52; В ред. Закону №5461-17 від 12.12.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80>.

2. Про інформацію : Закон України від 2 жовт. 1992 р. № 2657-ХІІ // Відом. Верхов. Ради України. – 1992. – №48. – Ст. 650; В ред. Закону №5029-17 від 10.08.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.

3. Про культуру : Закон України від 14 груд. 2010 р. №2778-17 // Відом. Верхов. Ради України. – 2011. – №24. – Ст. 168; В ред. Закону №5461-17 від 12.12.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2778-17>.

Базова

4. Бібліотекознавство. Теорія, історія, організація діяльності бібліотек : підруч. для вузів / В.О. Ільганаєва, Г.Д. Ковальчук, Т.П. Самійленко та ін. – Харків : Основа, 1993. – 193 с.

5. Ванеев А.Н. Развитие библиотечной мысли России (XI - нач. XX вв.) / А.Н. Ванеев. – М., 2003. – 304 с.

6. Ванеев А.Н. Библиотечное дело в России конца XX века: Общетеоретические концепции и дискуссии : учеб. пособие / А.Н. Ванеев А.Н. – СПб. : "Профессия", 2007. – 248 с.

7. Карташов Н.С. Общее библиотечное дело: учеб. в 2-х ч. / Н.С. Карташов, В.В. Скворцов. – М. : МГУКИ, 1996-1997. – Ч. 1. Скворцов В.В. Теоретические основы библиотечного дела / В.В. Скворцов. – 1996. – 88 с. ; Ч. 2. Карташов Н.С. Общая теория библиотечного дела / Н.С. Карташов. – 1997. – 256 с.

8. Мотульський Р.С. Общее библиотечное дело: учеб. пособие для вузов / Р.С. Мотульський. – М. : Либерея, 2004. – 224 с.

9. Общее библиотечное дело : хрестоматия / [науч. ред. А.Н. Ванеев]. – М. : Либерея-Библинформ, 2007-2008. – (Библиотекарь и время. XXI век). – (Вып. 57). Ч. 1. Теоретические основы. – 2007. – 532 с. ; (Вып. 84). – Ч. 2. Учение о библиотеке, т. 1. – 2008. – 309 с. ; (Вып. 85). – Ч. 2. Учение о библиотеке : хрестоматия, т. 2. – 2008. – 541 с. ; (Вып. 86). – Ч. 3. Учение о библиотечном деле. – 2008. – 366 с.

Додаткова

10. Алтухова Г.А. Профессиональная этика библиотекаря : учеб. пособие для вузов и сред. проф. учеб. заведений культуры и искусства / Г.А. Алтухова; Моск. гос. ун-т культуры и искусств. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Изд-во МГУКИ: Профиздат, 2000. – 112 с.
11. Амлинский Л.З. Научная библиотека: пространство для читателя и библиотекаря / Л.З. Амлинский // Науч. и техн. б-ки. – 2013. – №1. – С. 100-107.
12. Бейлис Л.И. Профессиональная библиотечная периодика современной Украины / Л.И. Бейлис // Вестн. БАЕ. – 2011. – № 1. – С. 68-75.
13. Бейліс Л. До питання креативності бібліотечної роботи і особистісних мотивів її виконання : [бібл. професіологія] / Л. Бейліс // Бібл. планета. – 2011. – № 4. – С. 24-28.
14. Библиотечная этика в странах мира / Рос. библиот. ассоц. Секц. по библиот. политике и законодательству / сост. : В.Р. Фирсов, И.А. Трушина. – СПб. : изд-во Рос. нац. б-ки, 2002. – 156 с.
15. Бібліотекар ХХІ століття: нові стандарти професії : матеріали Міжнар. наук.-практ. віртуал. конф., лют.-черв. 2008 р. / ХДНБ ім. В.Г. Короленка ; [уклад. А.Л. Шалиганова]. – Х., 2009. – 60 с.
16. Бібліотеки України загальнодержавного значення: історія і сучасність: зб. ст. / НБУВ та ін.; редкол. : О.С. Онищенко (голова) та ін. – К., 2007. – 253 с.
17. Бібліотечна професія: безперервне навчання: [підвищ. кваліфікації бібліот. працівників в Україні і за кордоном] / М-во культури і туризму України, Нац. парлам. б-ка України ; відп. ред. І. Цурина ; підгот. С. Кравченко. – К., 2007. – 51 с.
18. Бірюкова Т. Структурно-діяльнісна модель бібліотеки як документно-комунікаційного інституту / Т. Бірюкова // Вісн. Книжк. палати. – 2013. – №9. – С. 23-26.
19. Булахова Г. Вхідження бібліотечних установ у сучасний ринок інформації : [адаптація наук. б-к до ринк. умов] / Г. Булахова // Наук. пр. НБУВ. – К., 2009. – Вип. 23. – С. 97-106.
20. Ванеев А.Н. Библиотечное дело. Теория. Методика. Практика / А.Н. Ванеев; СПбГУКИ. – СПб. : Профессия, 2004. – 368 с.
21. Василенко О. Статистичні дослідження в бібліотеках / О. Василенко // Наук. пр. НБУВ. – К., 2007. – Вип. 19. – С. 679-688.
22. Васильченко М. Бібліотечна справа: методологічні основи / М. Васильченко // Бібл. форум України. – 2011. – № 1. – С. 2–8.
23. Виноградова Е.Б. Типология и классификация библиотек: Термины, признаки, методы / Е.Б. Виноградова // Библиотековедение. – 2007. – №6. – С. 41-44.
24. Войцехівська Г. До питання спорудження будівель бібліотек / Г. Войцехівська // Наук. пр. НБУВ. – К., 2010. – Вип. 28. – С. 118–124.
25. Воскобойникова-Гузева Е.В. Модернизационные модели развития библиотек / Е.В. Воскобойникова-Гузева // Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития. – К., 2012. – №10. – С. 103-115.

26. Воскобойнікова-Гузева О.В. Бібліотекознавча думка в контексті європейського історико-культурного розвитку XVIII – початку XX ст. / О.В. Воскобойнікова-Гузева // Рукопис. та книжк. спадщина України. – 2007. – Вип. 12. – С. 135–141.

27. Воскобойнікова-Гузева О.В. Бібліотекознавчі дослідження в Національній бібліотеці України ім. В.І. Вернадського / О.В. Воскобойнікова-Гузева // Українське бібліотекознавство в історичному вимірі : до 140-річчя від дня народж. Л.Б. Хавкіної : за матеріалами Міжнар. наук. читань з нагоди 105 річниці від. бібліотекознавства / М-во культури України, ДЗ «ХДНБ ім. В. Г. Короленка» ; [уклад. О.П. Куніч ; відп. за вип. В.Д. Ракитянська]. – Х. : «Фоліо», 2012. – С. 30–35.

28. Воскобойнікова-Гузева О.В. Визначальні світові стратегії розвитку інформаційно-бібліотечного комплексу (кінець XX – початок XXI ст.) : [на прикл. нац. б-к світу] / О.В. Воскобойнікова-Гузева // Вісн. Книжк. палати. – 2012. – № 9. – С. 17–22.

29. Воскобойнікова-Гузева О.В. Дискусійні питання розвитку теорії і методології бібліотекознавства / О.В. Воскобойнікова-Гузева // Бібл. вісн. – 2007. – № 2. – С. 3–9.

30. Вохрышева М.Г. Методология определения функций областных библиотек / М.Г. Вохрышева, И.Н. Ключашкина // Библиотековедение. – 2013. – № 3. – С. 31–36.

31. Глухов А. Личные библиотеки / А. Глухов // Шк. б-ка. – 2010. – №6. – С. 20–25.

32. Гранчак Т. Сучасні підходи до вивчення бібліотеки як соціального інституту / Т. Гранчак // Бібл. вісн. – 2012. – №5. – С. 20–26.

33. Гусева Е.Н. Типология библиотек / Е.Н. Гусева. – М., 2007. – 151 с.

34. Давидова І. Стратегії розвитку бібліотек України за умов інформаційного суспільства / І. Давидова // Вісн. Книжк. палати. – 2008. – №8. – С. 24–27.

35. Давидова І.О. Когнітивно-комунікаційна парадигма в бібліотекознавстві / І.О. Давидова // Вісн. ХДАК. – 2013. – Вип. 40. – С. 60–70.

36. Дворкина М.Я. Библиотека как научное учреждение / М.Я. Дворкина // Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития : науч.-практ. и теорет. сб. / НАН Украины, НБУВ, Междунар. асоц. акад. наук и др. – К., 2012. – Вып. 10. – С. 9–16.

37. Дригайло В.Г. Основы организации работы библиотеки вуза : науч.-практ. пособие / В.Г. Дригайло. – М. : Либерей-Бибинформ, 2007. – 624 с.

38. Дударева Е.Б. Переподготовка библиотечных кадров : организационно-функциональная структура / Е.Б. Дударева // Науч. и техн. б-ки. – 2008. – №9. – С. 76–83.

39. Жукова В.П. Бібліотечний соціальний інститут у контексті бібліотекознавчих досліджень / В.П. Жукова // Вісн. ХДАК. – 2013. – Вип. 41. – С. 205–212.

40. Зайцев В.Н. Национальная библиотека в мировом информационном пространстве / В.Н. Зайцев // Вестн. Библ. ассамблеи Евразии. – 2007. – № 1. – С. 45–49.

41. Захарова Н. Культурно-просвітницька діяльність Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: основні етапи розвитку / Н. Захарова // Наук. пр. НБУВ. – К., 2009. – Вип. 25. – С. 101–107.

42. Ільганаєва В.О. Методологічні завдання сучасного бібліотекознавства / В.О. Ільганаєва // Короленківські читання 2010 : матеріали XIII наук.-практ. конф., [Харків], 7–8 жовт. 2010 р. / М-во культури України, ДЗ «ХДНБ ім. В. Г. Короленка» ; [уклад. Н.І. Капустіна]. – Х., 2011. – С. 82–89.

43. Ківшар Т.І. Рекреаційна функція бібліотеки XXI століття / Т.І. Ківшар // Вісн. КНУКіМ (Педагог. науки). – 2005. – №2. – С. 158–160.

44. Кобелев О.М. Інформаційна аналітика в бібліотекознавстві : [використ. в бібліотекозн. дослідж.] / О.М. Кобелев // Вісн. ХДАК. – Х., 2009. – Вип. 31. – С. 163–171.

45. Корниенко В.А. Система повышения квалификации в помощь самообразованию персонала / В.А. Корниенко // Науч. и техн. б-ки. – 2008. – №7. – С. 72–80.

46. Крейденко В.С. Библиотечные исследования: учеб.-метод. пособие / В.С. Крейденко. – М., 2007. – 352 с.

47. Кулаковська Т.Л. Бібліотечно-інформаційна система як об'єкт комплексного бібліотекознавчого дослідження / Т.Л. Кулаковська // Наук.-техн. інформ. – 2007. – № 1. – С. 11–15.

48. Кунанець Н.Е. Методологічні засади використання методів інформатики при дослідженні бібліотек / Н.Е. Кунанець // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2013. – №2. – С. 44–50.

49. Кунанець Н.Е. Соціокомунікаційний підхід у бібліотекознавстві: інновація чи відновлення традицій / Н.Е. Кунанець // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2014. – №3. – С. 11–18.

50. Кушнарченко Н.М. Вища бібліотечна освіта України в контексті гендерного підходу / Н.М. Кушнарченко // Вісн. ХДАК. – 2014. – Вип. 43. – С. 69–80.

51. Кушнарченко Н.М. Концептуальні засади підготовки наукових кадрів у галузі книгознавства, бібліотекознавства та бібліографознавства в Україні / Н.М. Кушнарченко // Вісн. ХДАК. – Х., 2002. – Вип. 9. – С. 85–90.

52. Кушнарченко Н.М. Методичні засади книгознавчих, бібліотекознавчих і бібліографічних досліджень / Н.М. Кушнарченко // Вісн. ХДАК. – Х., 2004. – Вип. 15. – С. 84–95.

53. Кушнарченко Н.Н. Научные школы книговедческого и библиотечно-информационного профиля: признаки идентификации / Н.Н. Кушнарченко, А.А. Соляник // Науч. и техн. б-ки. – 2011. – № 12. – С. 45–54.

54. Любаренко Л. Науково-дослідна робота Національної парламентської бібліотеки України (1969–2009): стан і тенденції / Л. Любаренко // Бібл. планета. – 2010. – № 1. – С. 9–13.

55. Маслакова Н. Історико-бібліотекознавчі дослідження на новому етапі розвитку України (1991–2006) // Наук. пр. НБУВ. – К., 2006. – Вип. 16. – С. 404–414.
56. Матвійчук О.Є. Закономірності розвитку бібліотек як соціокультурних центрів в Україні / О.Є. Матвійчук // Культура і сучасність. – К., 2009. – № 2. – С. 82–87.
57. Материалы о международных организациях на страницах „Новостей Российского комитета ИФЛА” // Новости Рос. ком. ИФЛА. – 2002. – №38. – С. 11-14.
58. Матурицкий А.М. Автопортрет современного высшего библиотечно-информационного образования / А.М. Матурицкий, Г.А. Кузичкина, О.А. Калегина // Науч. и техн. б-ки. – 2013. – № 10. – С. 5-14.
59. Мотульський Р.С. Библиотека как социальный институт / Р.С. Мотульський. – Минск, 2002. – 374 с.
60. Нагаева Л.Н. ИФЛА: приглашение к сотрудничеству / Л.Н. Нагаева // Библиография. – 2002. – № 1. – С. 144-150.
61. Новальська Т. Український читач у бібліотекознавчих дослідженнях (кінець ХІХ – початок ХХІ ст.): монографія / Т. Новальська, КНУКіМ. – К., 2005. – 250 с.
62. Онищенко О. Українські бібліотеки у 90-х роках ХХ ст.: основні тенденції розвитку та напрями діяльності / О. Онищенко // Бібл. вісн. – 2009. – № 3. – С. 12–23.
63. Осипова И.П. Некоторые современные проблемы организации и методики научных исследований по библиотечному делу / И.П. Осипова // Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития : науч.-практ. и теорет. сб. – К., 2012. – Вып. 10. – С. 17–24.
64. Пашкова В. Міжнародний кодекс етики : [про Всесвіт. конгр. бібліотекарів та інформ. працівників, Ген. конф. і засід. асамблеї ІФЛА, м. Гельсінкі (Фінляндія), 11–16 серп. 2012 р.; «Кодекс етики ІФЛА для бібліотекарів та інших інформаційних працівників»] / В. Пашкова ; пер. з англ. авт. // Бібл. планета. – 2012. – № 3. – С. 8-9.
65. Печена А.В. Місце бібліотеки в системі масової комунікації / А.В. Печена // Вісн. ХДАК. – 2014. – Вип. 42. – С. 196-205.
66. Полтавская Е.И. Объект и предмет библиотековедения: анализ проблемы в начале ХХІ века / Е.И. Полтавская // Науч. и техн. б-ки. – 2007. – №1. – С. 75-91.
67. Провідні бібліотеки України: довідник / уклад. : В.Г. Дригайло, Є.М. Шмельов. – К. : Шмельов В. Є., 2007. – 152 с.
68. Прокопенко Л.С. На шляху до рівноцінності, прозорості і визнання дипломів: ІФЛА і бібліотечно-інформаційна освіта [Електронний ресурс] / Л.С. Прокопенко // V Львівський бібліотечний форум «Бібліотек@ – відкритий світ» : зб. матеріалів / Укр. бібл. асоц. ; редкол. : В.С. Пашкова, В.В. Загуменна, І.О. Шевченко, Я.Є. Сошинська, О.В. Васильєв. – Електрон. вид. – К. : УБА, 2014. – С. 55-57.

69. Прокопенко Л.С. Основні напрями діяльності відділу ІФЛА «Освіта та наукові дослідження» : [бібл. освіта, пробл. бібліотекознавства та прогр. підвищ. кваліфікації] / Л.С. Прокопенко // Соціальні комунікації в стратегіях формування суспільства знань : матеріали міжнар. наук. конф., 26–27 лют. 2009 р. : у 2 ч. / М-во культури і туризму України, ХДАК, Акад. мистец. України, Ін-т культурології ; [редкол. : В. М. Шейко та ін.]. – Х., 2009. – Ч. 2. – С. 144–146.

70. Прокопенко Л.С. Основні напрями діяльності Секції бібліотечних журналів ІФЛА (1978–2005 рр.) / Л.С. Прокопенко // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність : проблеми науки, освіти, практики : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф., 19–21 трав. 2009 р., м. Київ / М-во культури і туризму України, ДАКККиМ, Ін-т держ. упр. та інформ. діяльн. – К., 2009. – С. 73–75.

71. Розбудова потужних бібліотечних асоціацій : навч. матеріали для підвищ. кваліфікації бібліотекарів / УБА, НАКККиМ, Центр. безперерв. інформ.-бібл. освіти ; [уклад.: В.С. Пашкова, Я.Є. Сошинська]. – К. : Самміт-Книга, 2012. – 183 с.

72. Рудомино М.И. К истории международных библиотечных связей: Предыстория ИФЛА (1853–1926) / М.И. Рудомино // Библиотека. – 1995. – №5. – С. 19–33.

73. Свергунова Н.М. Социальная миссия библиотек: аналитический обзор мнений / Н.М. Свергунова // Науч. и техн. б-ки. – 2014. – № 7. – С. 14-18.

74. Скарн В.К. Библиотечно-информационное образование Украины в процессе инновационного развития / В.К. Скарн // Науч. и техн. б-ки. – 2008. – № 2. – С. 44–47.

75. Слободяник М.С. Наукова бібліотека: еволюція структури і функцій : монографія / М.С. Слободяник ; відп. ред. О.С. Онищенко. – К., 1995. – 268 с.

76. Слободяник М.С. Українське бібліотекознавство на зламі століть / М.С. Слободяник // Українське бібліотекознавство (1991 – 2008) : наук.-допом. бібліогр. показч. / М-во культури і туризму України, ДЗ "Нац. парламент. б-ка України"; [уклад. : М.С. Слободяник, О.А. Політова; наук. ред. та авт. вступ. ст. М.С. Слободяник]. – К. : НПУ, 2010. – С. 5-20.

77. Соколов А.В. Библиотечная профессиология в системе библиотековедческих наук / А.В. Соколов // Библиотековедение. – 2003. – №4. – С. 29–33.

78. Соколов А.В. Объект и предмет библиотековедения / А.В. Соколов // Библиотековедение. – 2007. – №2. – С.19-33.

79. Солоіденко Г. Науково-дослідницька робота бібліотек: напрями, пріоритети, ефективність / Г. Солоіденко // Вісн. Книжк. палати. – 2011. – № 11. – С. 12–17.

80. Солоіденко Г. Роль професійних асоціацій в інноваційному розвитку бібліотечної справи / Г. Солоіденко // Бібл. вісн. – 2004. – №3. – С. 15-19.

81. Солоіденко Г. Термінологічна діяльність у контексті бібліотекознавчих досліджень другої половини ХХ століття / Г. Солоіденко // Наук. пр. НБУВ. – К., 2007. – Вип. 19. – С. 669-679.

82. Справочник библиотекаря / науч. ред А.Н. Ванеев, В.А. Минкина. – СПб. : Профессия, 2001. – 448 с.
83. Столяров Ю.Н. Место библиотековедения в системе наук / Ю.Н. Столяров // Науч. и техн. б-ки. – 2003. – №3. – С. 37–40.
84. Столяров Ю.Н. Столетие библиотечного образования в СНГ и республиках ближнего зарубежья / Ю.Н. Столяров // Науч. и техн. б-ки. – 2013. – № 12. – С. 7-30.
85. Сухоруков К. ИФЛА: Нововведения в новом тысячелетии / К. Сухоруков // Библиотековедение. – 2002. – №3. – С. 37-45.
86. Трушина И.А. Этика библиотекаря: моральный закон внутри нас : опыт разных стран / И.А. Трушина. – М. : Гранд-ФАИР, 2008. – 272 с.
87. Тюлина Н.И. Национальная библиотека: Опыт типологического анализа / Н.И. Тюлина. – М. : Книж. палата, 1988. – 184 с.
88. Удовик В. Президентська політика сприяння розвитку бібліотечної справи в країнах світу / В. Удовик // Наук. пр. НБУВ. – К., 2009. – Вип. 25. – С. 94–100.
89. Українське бібліотекознавство в історичному вимірі : до 140-річчя від дня народж. Л.Б. Хавкіної : за матеріалами Міжнар. наук. читань з нагоди 105 річниці від. бібліотекознавства / М-во культури України, Держ. закл. "Харк. держ. наук. б-ка ім. В.Г. Короленка" ; [уклад. О.П. Куніч ; відп. за вип. В.Д. Ракитянська]. – Х. : «Фоліо», 2012. – 155 с.
90. Чачко А.С. Библиотековедение в человеческом измерении / А.С. Чачко ; Междунар. акад. информатизации при ООН. Отд-ние «Библиотековедение». – К. ; М., 2000. – 167 с.
91. Чачко А.С. Библиотечная профессия: проблемы и их отражение в исследованиях / А.С. Чачко // Российское библиотековедение: XX век: направления развития, проблемы и итоги. – М. , 2003. – С. 224–247.
92. Чачко А.С. Бібліотечна професіологія: професіологія бібліотечно-інформаційної діяльності : навч.-метод. посіб. / А.С. Чачко ; Київ. держ. ін-т культури. Каф. бібліотекознавства. – К., 1996. – 120 с.
93. Шавыркина Н.А. Личная библиотека. Культурно-исторический анализ / Н.А. Шавыркина. – М., 2000. – 200 с.
94. Юрик И.В. Роль персонала как ключевой показатель эффективности деятельности библиотеки / И.В. Юрик, М.П. Лазерко // Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития. – К., 2013. – №11. – С. 211-224.
95. Яцевич Н.А. Библиотечное образование: пути трансформации / Н.А. Яцевич // Науч. и техн. б-ки. – 2014. – № 1. – С. 42-45.

Інформаційні ресурси

№ з/п	Адреса веб-сайту	Назва веб-сайту
1	http://www.ula.org.ua	Українська бібліотечна асоціація (УБА)

2	http://libinnovate.wordpress.com/	Творчість та інновації в українських бібліотеках: інформаційно-просвітницький блог для бібліотекарів
3	http://www.libportal.org.ua/	Бібліотечний інформаційно-освітній портал
4	http://www.ifla.org	Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій та закладів
5	http://profy.nplu.org/	«Бібліотекар України»
6	http://mincult.kmu.gov.ua/mincult/uk/index	Міністерство культури України
7	http://www.ukrstat.gov.ua/	Державна служба статистики України
8	http://www.rsl.ru/ru/s3/s17/s33/d93/	Журнал «Библиотекосведение»
9	http://nplu.org/storage/images/Content/b-uk-91-08.doc	Українське бібліотекознавство (1991 – 2008) : наук.-допом. бібліогр. покажч. – К., 2010. – 166 с.
10	http://www.abdos.de/uploads/4/0/4/1/4041274/referat_sokov_2007.pdf	«Имена выдающихся библиотекосведов Европы на страницах Библиотечной энциклопедии России»

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПІДГОТОВКИ СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

Семінар, як одна з форм навчальних аудиторних занять, спрямований на поглиблене вивчення програмного матеріалу та контроль рівня його засвоєння шляхом безпосередньої співпраці навчальної групи та викладача в процесі обговорення навчального матеріалу.

Систематична підготовка до семінару з дисципліни привчає до самостійної роботи з матеріалом, науковою, навчальною, навчально-методичною літературою, періодичними та довідковими виданнями, інформаційними ресурсами мережі Інтернет. Для виступу на семінарському занятті студенти готують усні відповіді на поставлені запитання. Під час занять створюються умови для перевірки та виявлення інтелектуального рівня студентів, формування вміння публічно виступати, логічно висловлюватись, колективно обговорювати гострі проблеми, обстоювати власну точку зору, полемізувати й аргументувати власну позицію.

Для ґрунтовного засвоєння джерел необхідно вдумливо конспектувати, вдаючись до різних форм запису: витягів, тез, цитат тощо. Доцільно підготувати власні спостереження та висновки, обґрунтувавши їх теоретичними положеннями та рекомендаціями.

Семінарські заняття не лише базуються на матеріалі, який міститься в лекційному курсі, але й підсумовують результати самостійної роботи з рекомендованою літературою.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студентів – один з основних засобів оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від аудиторних навчальних занять. Упровадження в практику навчальної програми різноманітних форм самостійної роботи активно сприяє модернізації навчального процесу шляхом подолання протиріч між трансляцією знань і їх засвоєнням у взаємозв'язку теорії та практики.

Головною метою самостійної роботи є закріплення, розширення та поглиблення набутих у процесі аудиторної роботи знань, умінь і навичок, а також самостійне вивчення та засвоєння нового матеріалу під керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

Питання, що виникають у студентів стосовно виконання запланованих завдань, вирішуються на консультаціях, які проводять згідно з графіками, затвердженими кафедрою.

Самостійна робота студентів передбачена до кожної теми курсу, зміст якої полягає в таких положеннях:

- самостійне вивчення теоретичних, історичних і науково-практичних тем;
- самостійна робота з джерелами та літературою з метою кращого засвоєння програмного матеріалу після відвідування лекцій;
- підготовка наукових повідомлень, інформаційних довідок;
- підготовка вибіркового дослідного завдання на базі критичного огляду наукових публікацій, розроблення пропозицій щодо вирішення актуальних проблем або прогнозів за обраною тематикою;
- презентація та захист результатів виконання дослідницького завдання на семінарському занятті.

Одним із видів самостійної роботи є опрацювання лекційного матеріалу, визначення головного в змісті лекції, засвоєння її основних моментів. При цьому не слід дослівно записувати за лектором, а своїми словами фіксувати найсуттєвіше: тему, її основні питання та положення. На сторінках конспекту варто залишати широкі поля для додаткових поміток під час самостійної роботи над літературою.

Для систематизації отриманих знань з дисципліни до кожної наступної теми слід ретельно готуватись: систематично опрацьовувати матеріал попередньої лекції, рекомендовану літературу, повторювати пройдений матеріал, на який лектор посилається при викладанні нового. Якщо з певних причин лекція пропущена, її необхідно законспектувати й опрацювати самостійно, незрозумілі питання з'ясувати на консультації.

Основні види самостійної роботи студентів з дисципліни: вивчення лекційного матеріалу, опрацювання рекомендованої літератури, самоконтроль рівня засвоєння програмного матеріалу, написання рефератів.